

GUIA DOCENT
**SALUT PÚBLICA I NUTRICIÓ
COMUNITÀRIA**

Coordinació: Joan Torres Puig-gros

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	SALUT PÚBLICA I NUTRICIÓ COMUNITÀRIA
Codi	100620
Semestre d'impartició	2n Q Avaluació Continuada
Caràcter	Obligatòria
Nombre de crèdits ECTS	9
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	JoanTorres Puig-gros
Horari de tutoria/lloc	A concretar
Departament/s	Infermeria
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	H Presencials 90 - Magistrals 45 - Seminari 45 H. No Presencials 225
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Nutrició Humana i Dietètica
Horari de tutoria/lloc	A concretar
Adreça electrònica professor/a (s/es)	joan.torres@infermeria.udl.cat amartinez.lleida.ics@gencat.cat amalia.zapata@infermeria.udl.cat

Joan Torres Puig-gros
Andreu Martínez Broto
Amalia Zapata Rojas

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura pretén situar a l'alumne en un entorn comunitari. Ens proposem que entengui la salut com un fenomen continu (no dual) amb variacions entre grups poblacionals i al llarg del temps. També volem difondre la idea de que la salut depèn, entre altres, dels estils de vida dels individus entre els quals està l'alimentació. L'assignatura intenta aportar les bases per a mesurar la salut de la comunitat i els factors que la determinen així com participar en la planificació i avaluació d'intervencions.

Problemes de salut molt importants en el nostre entorn (molt freqüents i que causen una elevada mortalitat o pèrdues en qualitat de vida) estan estretament lligats a l'alimentació; en són exemples les malalties cardiovasculars o el càncer. Finalment, la salut pública i el propi sistema sanitari aporten eines d'intervenció per tal de restaurar, conservar i millorar l'estat de salut de la comunitat. L'alumne, en aquest nivell, ja disposa de coneixements bàsics com la bioestadística, l'epidemiologia i altres matèries per assumir els coneixements, competències i habilitats que pretén donar aquesta assignatura.

Objectius acadèmics de l'assignatura

A nivell de coneixements

1. Ser capaç de comprendre la salut i els factors relacionats amb la salut des d'un punt de vista comunitari.
2. Identificar i descriure els estils de vida que influeixen la salut en una comunitat determinada, especialment els relacionats amb l'alimentació i la nutrició.
3. Saber que és i que fa la salut pública i quins organismes hi intervien.
4. Conèixer les principals amenaces i riscos d'origen alimentari que poden afectar a la comunitat.
5. Saber com es mesura i valora l'estat de salut d'una comunitat i quines són les fases i continguts per planificar i avaluar una intervenció.
6. Saber quines són les diferents estratègies d'intervenció en una comunitat,

A nivell de capacitat i aplicacions

1. Poder entendre, interpretar i participar en l'abordatge d'un problema de salut pública d'origen alimentari.
2. Poder analitzar o comunicar una notícia amb implicacions en salut pública, alimentació i nutrició.
3. Ser capaç de participar i interpretar en una avaluació de l'estat nutricional d'una comunitat
4. Ser capaç de participar i interpretar un diagnòstic de salut d'una comunitat així com en una intervenció i avaluació.

A nivell de valors i actituds

1. Entendre i defensar la salut com un bé comunitari.
2. Entendre i defensar les accions dels diferents organismes (públics i privats) per recuperar, mantenir i millorar l'estat de salut de la comunitat.
3. Tenir present la importància dels factors socials i les desigualtats en salut.
4. Ser difusors de l'empoderament dels ciutadans per tal d'aconseguir millors nivells de salut.

Objectiu	Activitats	Presencials	Dedicació estudiant
1-10	Classes magistrals (CM)	45 h.	100 h.
	Pràctiques laboratori (PL)		
1-10	Seminaris (Sem)	45 h.	100 h.

1,3 i 6	Treballs dirigits		25 h.
	Tutories (Tut)		

Competències

L'estudiant que superi l'assignatura ha d'adquirir les següents competències

Competències transversals i estratègiques

1. Comunicació i expressió oral i escrita
2. Ús de tecnologies de la informació i de la comunicació y de plataformes tecnològiques
3. Ús del pensament crític i científic

Competències específiques

1 Entendre el concepte continu salut-malaltia, conèixer els determinants de la salut (especialment els relacionats amb els estils de vida i més concretament amb l'alimentació) i tenir una visió global dels problemes de salut relacionats amb l'alimentació.

2. Saber que és la salut pública, quines àrees comprèn i quines funcions té cadascuna d'elles i quina és la relació entre l'alimentació-nutrició i la salut pública.

3. Conèixer quins són els riscos sanitaris associats al consum d'aigua i aliments.

4. Aprendre el concepte i el funcionament de la seguretat alimentària i el control dels aliments.

5. Tenir una visió general dels organismes internacionals i nacionals amb competències en matèria de salut pública, alimentació i nutrició.

6. Tenir les bases de com es mesura l'estat de salut d'una comunitat i una aproximació a la mesura de l'estat nutricional (això es farà amb més profunditat a epidemiologia però en aquesta assignatura s'aprofundirà en la interpretació i valoració).

7. Posseir informació bàsica sobre els diferents sistemes sanitaris i, en concret, els de Catalunya i Espanya.

8. Conèixer les diferents polítiques nutricionals.

9. Saber les diferents etapes del diagnòstic de salut d'una comunitat, la planificació de programes de salut (adaptat a l'alimentació-nutrició) i conèixer els mètodes d'avaluació epidemiològica i econòmica d'aquests programes.

10. Tenir informació sobre els programes, les recomanacions sobre alimentació-nutrició i les eines educatives per dur-les a terme així com les accions que es duen a terme en el nostre entorn i en altres països.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts teòrics

1. La salut i els seus determinants
2. Estils de vida i salut. Principals problemes de salut relacionats amb l'alimentació i la nutrició
3. Salut pública i les seves àrees. La promoció de la salut, la prevenció de la malaltia, la protecció de la salut, la vigilància de la salut. Nutrició i salut pública.
4. Els nivells de prevenció
5. Riscos sanitaris associats als aliments i l'aigua. La seguretat alimentària i el control dels aliments
6. Organismes internacionals i nacionals amb competències en salut pública, alimentació i nutrició
7. Diagnòstic de salut i indicadors de salut
8. Models de sistemes sanitaris
9. El sistema sanitari català i espanyol

10. Polítiques nutricionals
11. Planificació
12. Dissenys de programes de salut
13. Avaluació de l'eficàcia i l'efectivitat de les intervencions preventives i dels programes de salut
14. Avaluació de l'eficiència de les intervencions preventives i dels programes de salut
15. Guies alimentàries i educació nutricional
16. Programes i accions de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i altres organismes en matèria d'alimentació i nutrició
17. Interpretació, valoració d'una avaluació de l'estat nutricional d'una població. Estat nutricional de Catalunya i Espanya

Continguts pràctics/seminaris

1. Anàlisi d'un problema de salut pública d'origen alimentari a gran escala.
2. Abordatge global d'un problema de salut pública d'origen alimentari a petita escala. Una toxiinfecció alimentària
3. Anàlisi d'una notícia amb implicacions en salut pública, alimentació i nutrició
4. Indicadors del sistema de salut i indicadors per països (font: OECD)
5. Performance indicators (indicadors de funcionament) i de resultats de salut
6. Anàlisi de sistemes sanitaris comparats
7. Anàlisi d'un informe de salut (desenvolupament del Pla de Salut). Plans directores
8. Programa de salut: Avaluació de l'eficàcia, efectivitat i eficiència
9. Anàlisis breu de la política nutricional
10. Com elaborarem un guia alimentària. aspectes didàctics
11. Valoració dels programes de salut i presentació del programa "Let's move" sobre alimentació i esport a l'escola
12. Interpretació i valoració d'una avaluació de l'estat nutricional de la població
13. Diagnòstic de salut i elaboració d'un programa d'intervenció en nutrició comunitària

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	Objectiu	Descripció
Classes magistrals.	1	La salut i els seus determinants
(CM)	1	Estils de vida i salut. Principals problemes de salut relacionats amb l'alimentació i la nutrició
(CM)	2	Salut pública i les seves àrees. La promoció de la salut, la prevenció de la malaltia, la protecció de la salut, la vigilància de la salut. Nutrició i salut pública salut, la vigilància de la salut. Nutrició i salut pública.
(CM)	3	Riscs sanitaris associats als aliments i l'aigua. La seguretat alimentària i el control dels aliments
(CM)	4	Organismes internacionals i nacionals amb competències en salut pública, alimentació i nutrició
(CM)	5	Indicadors de salut. Models de sistemes sanitaris
(CM)	6	El sistema sanitari català i espanyol
(CM)	7	Polítiques nutricionals Planificació. Dissenys de programes de salut
(CM)	8	Avaluació de l'eficàcia i l'efectivitat de les
(CM)	9	Intervencions preventives i dels programes de salut
(CM)	9	Avaluació de l'eficiència de les intervencions preventives i dels programes de salut

(CM)	9	Guies alimentàries i educació nutricional
(CM)	9	Programes i accions de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i altres organismes en matèria d'alimentació i nutrició
(CM)	10	Avaluació de l'estat nutricional d'una població
(CM)	9-10	Estat nutricional de Catalunya i Espanya
Seminaris. (Sem)	1-5	Anàlisi d'un problema de salut pública d'origen alimentari a gran escala
Seminaris. (Sem)	1-5	Abordatge d'un problema de salut pública d'origen alimentari. Una toxiinfecció alimentària
Seminaris. (Sem)	6	Indicadors del sistema de salut i indicadors per països (font: OECD). Performance indicators (indicadors de funcionament) i de resultats de salut
Seminaris. (Sem)	8-10	Anàlisi d'un informe de salut (desenvolupament del Pla de Salut). Plans directors. Programa de salut: Avaluació de l'eficàcia, efectivitat i eficiència
	9	Anàlisi breu de la política nutricional
	8	Com elaborarem una guia alimentària. aspectes didàctics
	8 i 9	Valoració dels programes de salut
	8 – 10	Pràctiques de mètodes d'avaluació de l'estat nutricional de la població. Presentació del programa "Let's move" sobre alimentació i esport a l'escola
	1, 3 i 6	Elaboració d'un programa d'intervenció en nutrició comunitària

Activitats virtuals.(Av)		
Tutories. (Tut)		
Activitats aula informàtica. (A Inf.)		
Pràctiques de laboratori. (PL)		
Treballs dirigits (Treb)	1, 3 i 6	Elaboració d'un article de revisió amb implicacions nutricionals i sanitàries (aquesta activitat serà guiada en els seminaris)

Metodologia

Es duran a terme quatre tipus d'abordatges didàctics:

- Classes magistrals (4,5 ECTS)
- Seminaris de discussió de casos reals (4 ECTS)
- Pràctiques d'elaboració d'un cas pràctic (0,3 ECTS)

Presentació de los casos pràctics (0,2 ECTS)

Sistema d'avaluació

L'avaluació es basarà en quatre evidències:

1. Examen tipus test en què no descomptaran les respostes errades (tres exàmens parcials). Val el 40% de la puntuació màxima i cal obtenir un mínim de 4 punts sobre 10 per a ser tingut en compte.
2. Assistència a les sessions pràctiques/seminaris. Val el 20% de la puntuació màxima i cal assistir, com a mínim, al 60% de les sessions.
3. Valoració del treball a les sessions pràctiques/seminaris. Val el 20% de la puntuació màxima.
4. Valoració de la proposta d'un programa d'intervenció en nutrició comunitària (en presentació oral i escrita). Val el 20% de la puntuació màxima. (Treball grupal)

Es supera la matèria amb una puntuació de 5 sobre 10 o superior.

Avaluació alternativa. D'acord amb la normativa d'avaluació aprovada en Consell de Govern de 26 de febrer de 2014, els alumnes que treballen podran optar a l'inici de l'assignatura per l'avaluació única. Aquesta consistirà en un examen tipus test que representarà un 60% de la nota i del que hauran de tenir una nota mínima de 6 per superar-lo més una proposta d'un programa d'intervenció en nutrició comunitària (en presentació oral i escrita) amb les mateixes condicions que els alumnes d'avaluació continuada, aquesta darrera activitat representa un 40% de la nota.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica

1. Serra Majem LL, Aranceta Bartrina J, Matais Verdú J. Nutrición y salud pública. Métodos, bases científicas y aplicaciones. Elsevier-Masson S.A. Madrid 2006.
2. Aranceta J. Nutrición comunitària. Elsevier Masson S.L. Barcelona 2013.
3. Leon Gordis. Epidemiología. Tercera Edición. Elsevier Espanya S.A. Madrid 2005.
4. Miquel Porta. Dictionary of Epidemiology. Oxford University Press. New York. Fifth Edition. 2008.
5. Argimon JM, Jiménez J. Métodos de investigación clínica y epidemiológica. Elsevier Espanya S.A. Madrid 2004.
6. Piédrola Gil. Medicina Preventiva y Salud Pública. Elsevier-Masson S.A. Barcelona, 2008.
7. Willett W. Nutritional Epidemiology, 2nd ed. Oxford University Press, Oxford, 1998.
8. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Llibre blanc. Concens sobre les activitats preventives a l'edat adulta dins l'atenció primària. 2ª edició. Barcelona, abril de 2006
9. Departament de Salut. PAAS. Promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable.
<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir2817/index.html>
10. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Guia per a la prevenció i el control de les toxiinfeccions alimentàries. 2ª edició. Barcelona, Juliol de 2006.

Bibliografia complementària i recursos a la xarxa

1. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. <http://www.gencat.cat/salut/>
2. Agència Catalana de Seguretat Alimentària. <http://www.gencat.cat/salut/acsa/>
3. Legislació alimentària. <http://www.gencat.cat/salut/acsa/html/ca/dir2820/doc17025.html>
4. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Pla de salut a l'horitzó 2010 <http://www20.gencat.cat/portal/site/pla-salut> i Mapa sanitari, sociosanitari i de salut pública de Catalunya <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir488/index.html>.
5. Enquesta de salut de Catalunya 2006 <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/plasalut/doc32868.html>.
6. Avaluació de l'estat nutricional a Catalunya 2003-2003. <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/pdf/encat2003semi.pdf>
7. Llei de salut pública a Catalunya de 14 d'octubre de 2010. <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir2107/doc26155.html>
8. Ministerio de Sanidad y Política Social. <http://www.msps.es/>
9. El Sistema Nacional de Salud.España 2010. <http://www.msc.es/organizacion/sns/libroSNS.htm>.
10. Ley General de Sanidad de 25 de Abril de 1986. http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/l14-1986.html.
11. Ley 16/2003 de 28 de Mayo de Cohesión y Calidad del Sistema Nacional de Salud. http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/l16-2003.html.
12. Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición. <http://www.aesan.msc.es/>
13. Agencia Española del medicamento. <http://www.aemps.es/>
14. European Food Safety Authority. <http://www.efsa.europa.eu/>
15. Food and Drug Administration. <http://www.fda.gov/AboutFDA/EnEspanol/default.htm>
16. Centers for Disease Control and Prevntion. <http://www.cdc.gov/>
17. Organització Mundial de la Salut. <http://www.who.int/en/>
18. The Nutrition Source.School of Public Health.Harvard University. <http://www.hsph.harvard.edu/nutritionsource/>